

International sammenligning af arbejdsmarkedet i lyset af krisen

Dansk beskæftigelse hårdere ramt end Grækenland og Portugal

Det danske arbejdsmarked er hårdt ramt af krisen. Når man måler på tværs af 16 sammenlignelige lande viser det sig, at Danmark har det tredjestørste tab på beskæftigelsen. Beskæftigelsen er kun faldet mere i Irland og Spanien, mens Danmark har større tab end de øvrige hårdt gældsplagede lande som Portugal og Grækenland.

Af chefanalytiker Frederik I. Pedersen

20. juni 2011

Analysens hovedkonklusioner

- Man kan stadig høre påstanden om, at Danmark har klaret sig godt gennem den økonomiske krise sammenlignet med andre lande. Ligeledes at vi er kommet igennem krisen med "færre menneskelige omkostninger" end frygtet.
- Den registrerede arbejdsløshed er rigtig nok ikke steget så meget som frygtet. Men det er beskæftigelsen derimod, ligesom arbejdsstyrken er faldet mere end frygtet.
- Sammenlignet med 15 andre lande har Danmark det tredjestørste beskæftigelsestab under krisen, kun overgået af Irland og Spanien. Således har Danmarks udvikling været værre end i de andre hårdt gældsplagede lande Portugal og Grækenland
- Den vending, der har været på arbejdsmarkedene hos vores nabolande, lader vente på sig i Danmark. Det betyder også, at hele det forspring vi har haft i form af lav arbejdsløshed gennem en længere årrække, nu er ved at være sat over styr. For første gang siden 1994 står Danmark til at få en højere arbejdsløshed end både Tyskland og Sverige.
- Den danske arbejdsmarkedsudvikling afspejler ikke kun den middelmådige vækstplacering, men nok i højere grad udviklingen i den indenlandske efterspørgsel og formentlig også, at der frem mod krisen oparbejdede sig et produktivitetsefterslæb.

Kontakt

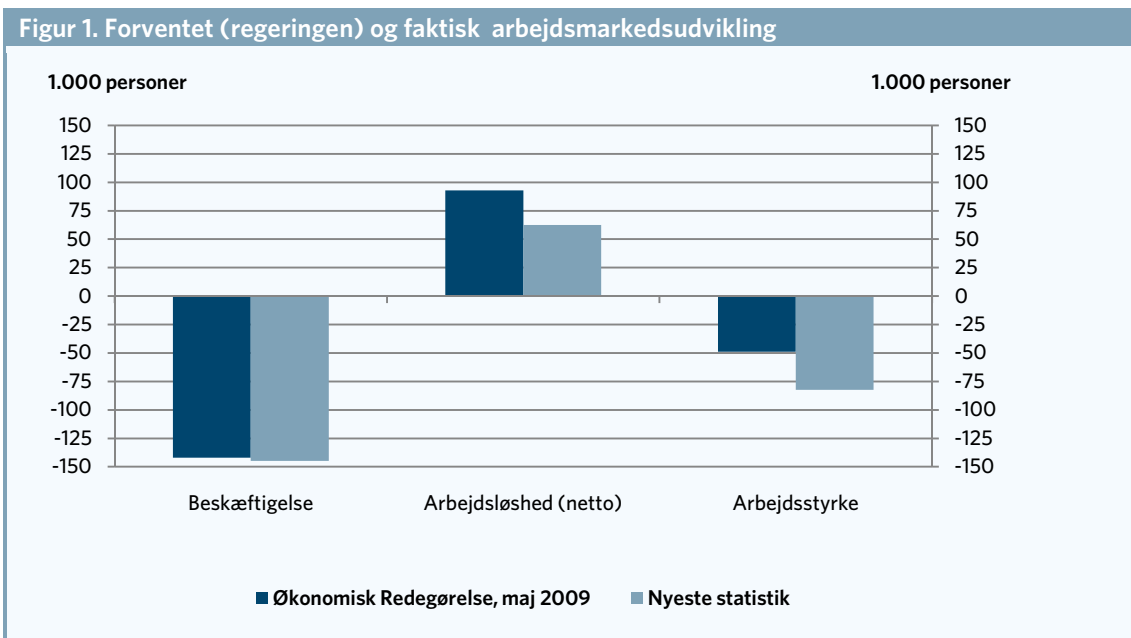
Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Tlf. 33 55 77 12
Mobil 28 42 42 72
fip@ae.dk

Kommunikationsmedarbejder
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Danmarks arbejdsmarked skidt gennem den økonomiske krise

Påstanden om, at Danmark har klaret sig godt gennem den økonomiske krise sammenlignet med andre lande, florerer fortsat. Ligeledes hører vi også, at vi er kommet igennem krisen med "færre menneskelige omkostninger" end frygtet. Det sidste blev f.eks. sagt på Statsministerens pressemøde både d. 11. maj 2010, og det blev gentaget d. 3. maj 2011¹.

Sammenligner man regeringens vurdering af udviklingen på arbejdsmarkedet de seneste to år fra Økonomisk Redegørelse maj 2009, hvor dybden af den økonomiske krise var erkendt, med den faktiske udvikling der i ligger statistikkerne nu, er den registrerede arbejdsløshed rigtig nok steget mindre end frygtet. Men det afspejler ikke, at det er gået bedre for beskæftigelsen. Beskæftigelsen er faldet lige så meget som frygtet. Det viser figur 1². At arbejdsløsheden er steget mindre end frygtet afspejler derfor, at arbejdsstyrken er faldet mere end frygtet. At det skulle være ensbetydende med færre menneskelige omkostninger end frygtet er ikke givet.

Anm.: Man kunne også have valgt at sammenligne med udviklingen i bruttoledigheden. Problemet er blot at de fleste de aktiverede, der optræder i bruttoledigheden, men som ikke er med i nettoledigheden, og som er i støttet beskæftigelse faktisk optræder beskæftigelsesstatistikkerne. Når man skal sammenligne ledighed og beskæftigelse er det derfor nettoledigheden man bør tage udgangspunkt i.
 Kilde: AE pba. Konvergensprogram 2009.

Mere generelt har arbejdsløshedsstatistikken langt fra beskrevet nedturen på det danske arbejdsmarked. Seneste har vi siden juli 2010 oplevet faldende arbejdsløshed, uden at vi endnu har kunnet aflæse det i beskæftigelsesstatistikkerne. I 4. kvartal 2010 faldt (netto)arbejdsløsheden med godt 1.000 fuldtidspersoner samtidig med at beskæftigelsen faldt med 5.000 personer. I 1. kvartal 2011 faldt nettoledigheden med knap 4.500 fuldtidspersoner, mens beskæftigelsen faldt med 1.000 personer. Ovenikøbet peger det nyeste oplysninger (Arbejdstidsregnskabet) på, at faldet i beskæftigelsen ind i 1. kvartal 2011 var noget større end de 1.000 personer som nationalregnskabet viste. De nye oplysninger indregnes i det reviderede nationalregnskab i slutningen af juni 2011.

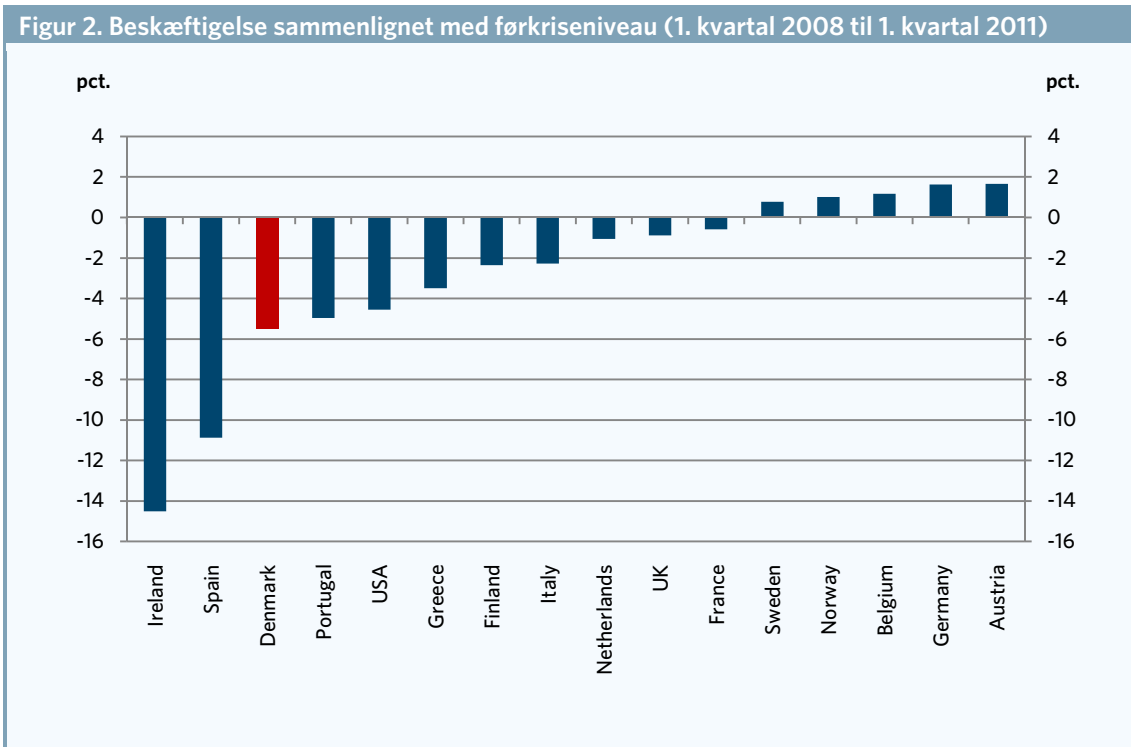
¹ http://www.stm.dk/ p_13164.html og http://www.stm.dk/ p_13417.html

² Det skal dog siges at der midlertidigt i regeringsprognoserne fra maj 2010 og august 2010 lå forventninger om et større beskæftigelsesfald end det statistikkerne viser nu.

Dansk arbejdsmarked får baghjul af vores nabolande

En anden måde at perspektivere vores arbejdsmarkedsudvikling er ved at sammenligne med det vi ser i andre sammenlignelige lande. I det følgende kigger vi derfor på, hvordan det danske arbejdsmarked har klareret krisen relativt til 15 lande, vi normalt sammenligner os med.

Når man sammenligner beskæftigelsesniveauet i 1. kvartal 2011 med det, der var før krisen for alvor satte ind, ligger vi i Danmark med et tab på 5,5 pct. af beskæftigelsen. Det er det tredjestørste tab i en sammenligning med de øvrige 15 lande. Det fremgår af figur 2.

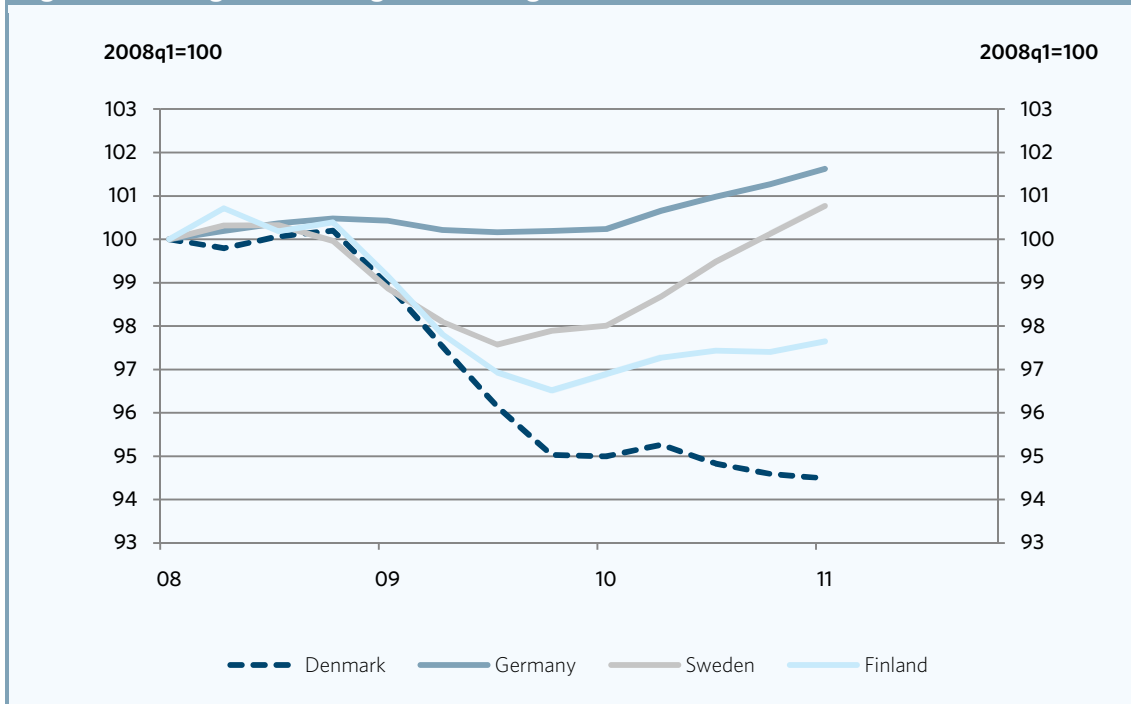
Anm.: Sverige og USA er baseret på OECD-data (Labour Force Statistics) sfa. mangel på data fra Eurostat. For Belgien, Irland, Italien og Portugal er der kun tal frem til og med 4. kvartal 2010, mens der for Grækenland kun er tal frem til og med 3. kv. 2010.
 Kilde: AE på baggrund af Eurostat og OECD.

Kun Irland og Spanien er med tab på hhv. 14½ pct. og knap 11 pct. blevet hårdere ramt på beskæftigelsen end Danmark. Danmark ligger dermed dårligere placeret end de øvrige hårdt gældsplagede lande som Portugal og Grækenland.

Som man kan se af figur 2, er der en række lande, hvor beskæftigelsen ikke er faldet sammenholdt med før krisen. Det gælder vores nabolande Sverige, Tyskland og Norge, men det gælder også Østrig og Belgien.

Sammenligner vi udviklingen i Danmark fra 1. kvartal 2008 til 1. kvartal 2011 med Sverige og Finland samt Tyskland, klarer vi os mildest talt ikke godt. Den tyske beskæftigelse har næsten været uberørt af krisen. En udbredt brug af arbejdsfordelinger er formentlig en væsentlig forklaring på dette billede. I Sverige og Finland 2009 faldt beskæftigelsen også markant. Efterfølgende er det så gået frem her igen, mens Danmark fortsat ligger med en svag nedadgående tendens. Det viser figur 3. Den vending, der tegner sig på arbejdsmarkederne hos vores nabolande, lader altså vente på sig i Danmark, hvor der er meget lang vej op til det niveau, vi kom fra.

Figur 3. Beskæftigelsesudvikling i Danmark og tre nabolande 2008-2011

Anm.: Sverige er baseret på OECD-data i mangel på data fra Eurostat.
 Kilde: AE på baggrund af Eurostat og OECD.

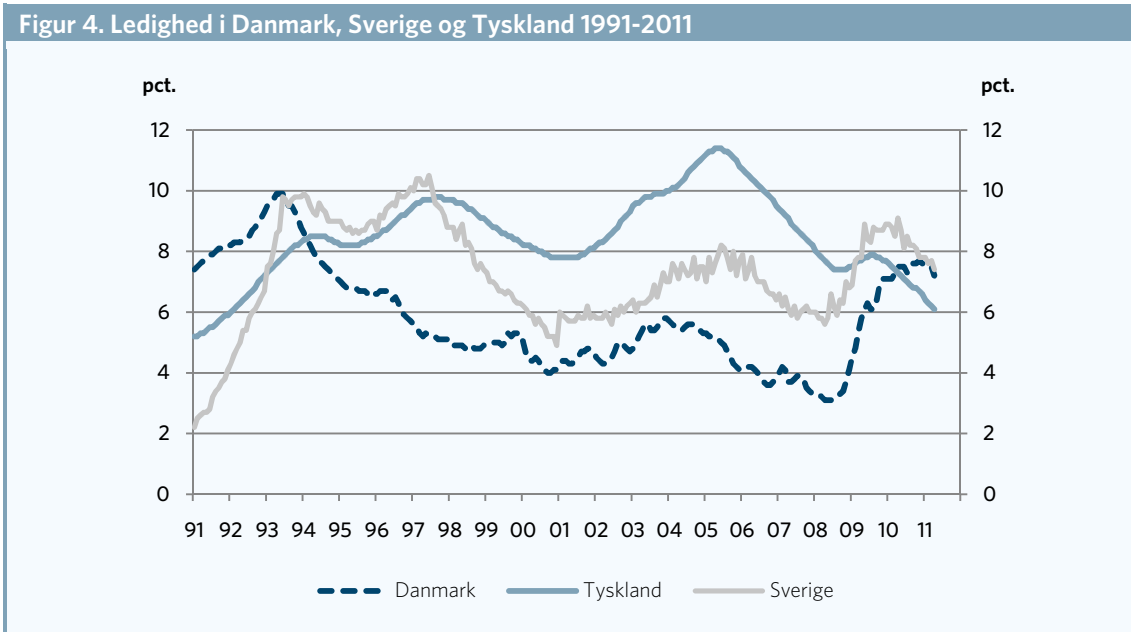
Lav dansk ledighed sat over styr

Danmark kom jo også fra et ekstremt godt udgangspunkt, før krisen satte ind, så vi ligger vel stadig i den absolut bedste ende? Jo, vi ligger stadig i den gode ende, men vi er ved at blive overhalet af andre lande, som tidligere havde markant højere arbejdsløshed end os. Det afspejler, at vi målt på stigningen i arbejdsløsheden kun er overgået Grækenland, Irland, Portugal og Spanien. Udviklingen betyder, at vi for første gang siden 1994 er tæt på at have højere arbejdsløshed end i både Tyskland og Sverige³. Det viser figur 4.

Samtidig står det klart, at den faldende arbejdsløshed i både Sverige og Tyskland er modsvaret af en stigning i beskæftigelsen, mens vi endnu har til gode at se den danske beskæftigelse stige, jf. figur 3 ovenfor. Udviklingen på både det svenske og tyske arbejdsmarked har gennem flere kvartaler været positiv, og med den vækstsituation, der tegner sig i 2011 og 2012, står vi for alvor til at få baghjul af vores nabolande.

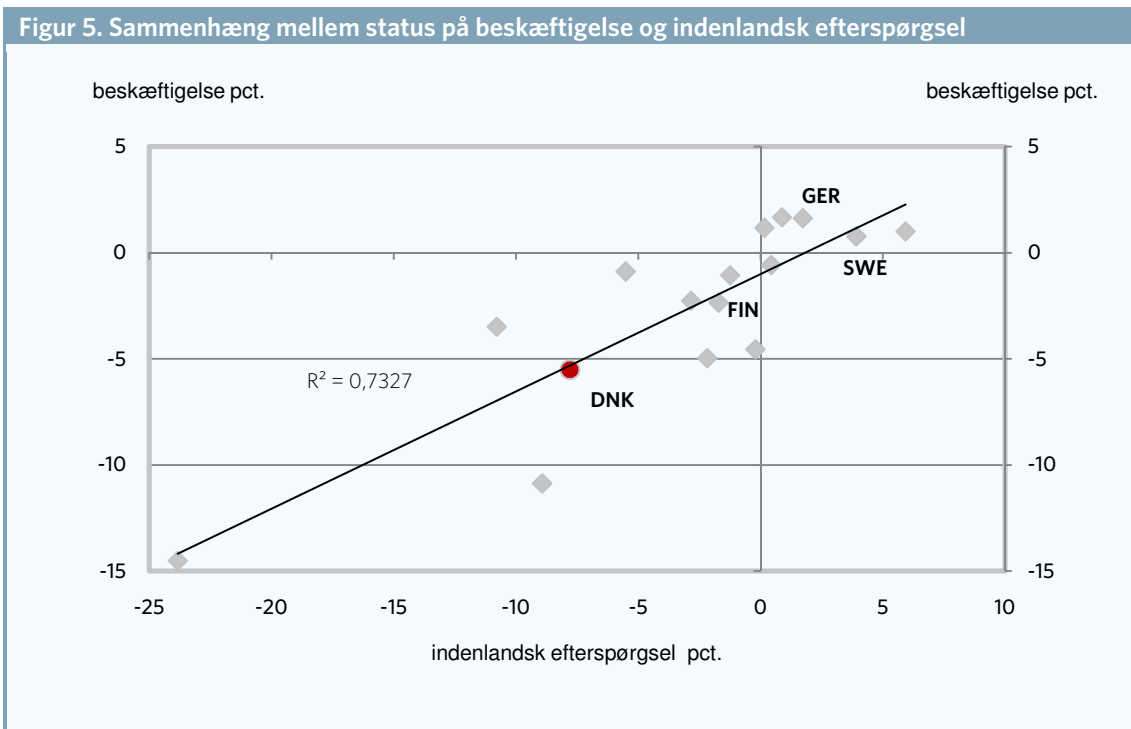
Samlet viser både beskæftigelse og arbejdsløshed, at vi i Danmark har været blandt de hårdst ramte lande i et internationalt sammenligneligt perspektiv. Vi er kun overgået af lande, som er blevet ramt af spekulation og gældskrise. Hele det forspring, vi har haft på arbejdsmarkedet sammenlignet med vores nabolande igennem mange år, er nu mere eller mindre sat over styr.

³ Den danske arbejdsløshed er i den seneste opgørelse fra Eurostats revideret ned i både 4. kvartal 2010 og 1. kvartal 2011. Det betyder, at Eurostatsopgørelse nu ligger 0,2-0,3 pct.enheder lavere end den danske AKU-opgørelse. Årsagen til denne forskel står ikke helt klart, men den afspejler formentlig dels forskel i sæsonkorrektion og dels, at Eurostat anvender de ikke-sæsonkorrigerede nettoledighedstal til at fremskrive ledigheden for de måneder, der ikke er dækket af AKU-statistikken. Tager man udgangspunkt i niveauet fra den danske AKU-statistik, har vi i 1. kvartal 2011 samme arbejdsløshedsprocent som den svenske.

Kilde: AE på baggrund af Eurostat.

Den danske arbejdsmarkedsudvikling afspejler ikke kun den middelmådige vækstplacering, men nok i højere grad udviklingen i den indenlandske efterspørgsel og formentlig også, at der frem mod krisen oparbejdede sig et produktivitetsefterslæb. Figur 5 kigger på sammenhængen mellem, hvordan den indenlandske efterspørgsel har klaret sig gennem krisen, og hvordan arbejdsmarkedet har klaret sig gennem krisen på tværs af landene. Der er en rimelig klar korrelation, så lande der har klaret sig skidt på den indenlandske efterspørgsel, også har klaret sig skidt på arbejdsmarkedet (og vice versa).

Kilde: AE på baggrund af Eurostat.